

28 206**Parlementair contactplan 2002****Nr. 1****VERSLAG**

Vastgesteld 28 januari 2002

Van 21 tot en met 25 januari 2002 zijn delegaties van de Staten van Aruba, van de Staten van de Nederlandse Antillen en van de vaste commissies voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken uit de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal in de Nederlandse Antillen bijeengekomen in het kader van het parlementair contactplan. Voorafgaand daaraan heeft de Nederlandse delegatie een werkbezoek gebracht aan Aruba en de Statenverkiezingen op de Nederlandse Antillen bijgewoond.

Tijdens deze reguliere contactplanbijeenkomst is gesproken over onderwerpen van gemeenschappelijk belang. De discussies hadden een constructief karakter.

Aan het contactplan werd van Nederlandse zijde deelgenomen door de leden Schuurman (plv. delegatieleider), Tan, Roscam Abbing-Bos en Boorsma (allen Eerste Kamer) en door de leden Rosenmöller (delegatieleider), Gortzak, Hillen, Van der Knaap, Van Middelkoop, Rijpstra, Scheltema-de Nie en Van Splunter (allen Tweede Kamer).

De Nederlandse delegatie brengt door middel van de navolgende gezamenlijke Slotverklaring verslag uit van haar bevindingen.

De leider van de delegatie,
Rosenmöller

De plv. leider van de delegatie,
Schuurman

De griffiers van de delegatie,
Janssen
De Lange

Slotverklaring Tripartiete

Contactplanbijeenkomst 21 tot en met 25 januari 2002 te Curaçao

Inleiding

De parlementaire delegaties van Nederland, de Nederlandse Antillen en Aruba hebben elkaar in de periode van 21 tot en met 25 januari 2002, in het kader van het parlementair contactplan te Curaçao, ontmoet.

Tijdens deze reguliere bijeenkomst hebben de delegaties met elkaar van gedachten gewisseld over verschillende onderwerpen van gemeenschappelijk belang voor de landen. De bespreking van de onderwerpen geschiedde steeds plenair.

Naast de besprekingen in tripartiet verband hebben de delegaties van Nederland en van de Nederlandse Antillen ook in bipartiet verband overlegd over onder meer de financiële en economische situatie van de Nederlandse Antillen en over de strafgevangenis te Koraal Specht. Het bipartiet overleg tussen Nederland en Aruba vond plaats tijdens het bezoek van de Nederlandse delegatie aan Aruba op 17 januari 2002, met als belangrijkste agendapunt de afbouw van de ontwikkelingssamenwerkingsrelatie.

Op de eerste dag van de contactplanbesprekingen hebben de drie delegaties hun opwachting gemaakt bij de Gouverneur van de Nederlandse Antillen, mr. J. M. Saleh. Voorts zijn de delegaties ontvangen door Minister-president mr. M. A. Pourier en Vice-Minister-president, mevr. mr. S. C. F. Camelia-Römer. Daarbij is interessante informatie verstrekt ten aanzien van de inspanningen die de Antilliaanse Regering zich de laatste jaren heeft getroost om de financiële situatie van het land te verbeteren. Op Aruba heeft de Nederlandse delegatie een beleefdheidsbezoek gebracht aan de Gouverneur van Aruba en aan de regering van Aruba. Beide bezoeken leverden waardevolle nadere informatie op.

De drie delegaties hebben tijdens een informele bijeenkomst 's avonds de gelegenheid gekregen kennis te maken met het project Kura Hulanda. De delegaties waren zeer onder de indruk van een prachtige restauratie van een van de oudste delen van de binnenstad van Willemstad.

In afzonderlijk presidiumoverleg is verder van gedachten gewisseld over de planning van de volgende contactplanbijeenkomst.

De delegaties kijken met voldoening terug op een geslaagde ontmoeting waarin de besprekingen in een prettige sfeer, in alle openheid en in zeer goede verstandhouding hebben plaatsgevonden. De delegaties willen nogmaals het belang van dit regelmatig contact onderschrijven.

Werkbezoeken

Tijdens deze contactplanbijeenkomst hebben de delegaties ook een eendaags bezoek gebracht aan Bonaire. Daar vond een informele ontmoeting plaats met de Gezaghebber en andere leden van het Bestuurscollege. Na bespreking van enkele onderwerpen in de ochtenduren, maakte men 's middags een rondrit over het eiland waarbij ook de «Magasina di Rei» werd bezocht.

De delegaties hebben voorts een werkbezoek gebracht aan de politiecellencomplex te Rio Canario, waar hun aandacht werd gevraagd voor de vele moeilijkheden die men ondervindt bij het opvangen van met name drugskoeriers die bij vertrek van danwel aankomst op het vliegveld Hato worden aangehouden. Gezien het grote aantal drugskoeriers is het aantal cellen volstrekt ontoereikend.

STAATKUNDIGE EN FINANCIËEL-ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN

Staatkundige toekomst Nederlandse Antillen

De delegatie van de Nederlandse Antillen geeft een korte uiteenzetting van de stand van zaken met betrekking tot de voorbereiding van een nadere standpuntbepaling van Sint Maarten naar aanleiding van het referendum van juni 2001. Realisatie van de door het volk van Sint Maarten bij dat referendum uitgesproken wens heeft ook gevolgen voor de positie van de andere eilanden. Men dient er dus rekening mee te houden dat het uittreden van Sint Maarten uit het Antilliaans verband gevolgen zal hebben voor de staatkundige structuur van de Nederlandse Antillen.

De delegaties hebben kennisgenomen van een besluit van de Centrale regering op 5 december 2000 tot het instellen van de «Commissie Staatkundige veranderingen van de Nederlandse Antillen» teneinde de gevolgen voor de overige eilanden van uittreden van Sint Maarten te onderzoeken. Deze commissie heeft tot taak:

- a. het aandragen van mogelijke scenario's voor een nieuwe staatkundige status voor de eilanden en hun onderlinge relatie binnen het Koninkrijk, met als uitgangspunt dat Sint Maarten de status krijgt van land binnen het Koninkrijk;
- b. het aandragen van een stappenplan waardoor deze nieuwe staatkundige statussen gerealiseerd kunnen worden, waarbij de verschillende ontwikkelingen op staatkundig gebied moeten worden meegenomen bij het formuleren van de voorstellen.

In de commissie wordt ieder eilandgebied door een lid vertegenwoordigd, terwijl de voorzitter en de secretaris daarin namens het Land zitting nemen. De commissie is opgedragen binnen zes maanden het eindrapport uit te brengen.

De delegaties zien belangstellend uit naar de voorstellen (inclusief financiële consequenties) van deze commissie. Men is van mening dat het niet goed is dat men de discussie over de staatkundige structuur nog jaren laat voortduren. Er moeten op een gegeven ogenblik toch knopen worden doorgesneden.

Positie Nederlandse Antillen en Aruba in de Caribische regio

De Nederlandse Antillen en Aruba nemen deel aan verschillende regionale internationale organisaties, telkens wanneer zo'n participatie tot nut van het land en de bevolking kan dienen. Het betreft organisaties op velerlei gebied. Zo kunnen genoemd worden de PAHO (Panamerican health organization), de UNDP (United nations development program). Ook is men lid van de CFATF, de Caribische afdeling van de Financial Action Task Force. Deze organisatie is belast met de bestrijding van «money laundering». In dit verband moet vermeld worden dat deze twee landen steeds vooruit lopen voor wat betreft de aanpassing van de eigen wetgeving ter uitvoering van de aanbevelingen die door de FATF worden gedaan.

De Nederlandse Antillen en Aruba zijn enkele jaren geleden toegelaten als geassocieerd lid bij de ACS (Association of Caribbean States). De Nederlandse Antillen hebben een functionele relatie met CARICOM. Ook vindt samenwerking plaats met de politie en douane in de regionale organisaties.

De Staten van de Nederlandse Antillen en van Aruba zien ook in dat het voordelen heeft om contacten te onderhouden met parlementariërs uit landen uit de regio. Zo zijn de Staten van beide landen lid van «Parlatino», een regionaal parlement van Latijns-Amerika. De werkzaamheden van het

Parlatino worden veelal in commissieverband gedaan. De Nederlandse Antillen houden thans het voorzitterschap van de Parlatino-commissie voor Toerisme, terwijl Aruba het voorzitterschap houdt van de Parlatino-commissie voor publieke dienstverlening door de overheid. Voorts zijn de Staten van beide landen een samenwerkingsprotocol met de Nationale Assemblée van Suriname aangegaan, met de afspraak om elkaar jaarlijks te ontmoeten (het zgn. Contactplan met Suriname). De Nederlandse delegatie waardeert al deze vormen van regionale participatie zeer.

De Nederlandse Antillen en Aruba hebben er groot belang bij zaken te doen met de omringende landen. Het is bekend dat zijdens de Nederlandse regering regelmatig handelsmissies worden afgevaardigd naar landen in deze regio. De delegaties doen een beroep op de regeringen te laten nagaan welke mogelijkheden er zijn om bij die handelsmissies ook vertegenwoordigers van deze landen op te nemen.

De L.G.O.-problematiek

De Nederlands-Antilliaanse delegatie spreekt waardering uit voor de ondersteuning door de Tweede Kamer en de Nederlandse regering bij de totstandkoming van de nieuwe regeling. Op dit moment resteert alleen nog dat er wel eens interpretatieverschillen zijn tussen de douane in de Nederlandse Antillen en Aruba enerzijds en de douane in Nederland anderzijds. Dit kan bij wijze van spreken per douanebeambte in Nederland verschillen. Desgevraagd zegt de Nederlandse delegatie toe de Nederlandse regering te zullen verzoeken vanaf nu een eenduidige interpretatie te hanteren, na afstemming met de betreffende autoriteiten op de Nederlandse Antillen. De Nederlandse delegatie wijst wel op een mogelijke complicatie als gevolg van de Europese dimensie die aan dit onderwerp is verbonden.

Ontwikkeling toerisme Nederlandse Antillen en Aruba

De Arubaanse delegatie deelt mee dat als gevolg van de terroristische aanslagen van 11 september 2001 er voor een paar maanden een terugval van ongeveer 10% merkbaar was in het geprojecteerde aantal bezoekers. Aan het eind van 2001 kon gesteld worden dat de toeristenstroom naar Aruba weer redelijk op peil was. Na 11 september 2001 is er door de regering onmiddellijk een crisisteam ingesteld met onder andere de opdracht om nieuwe markten te zoeken. Tevens wordt gekozen voor het behoud van het aantal stoelen uit de Verenigde Staten. In dat verband is een financiële tegemoetkoming gegeven aan American Airlines, onder meer in de vorm van korting op landingsgelden. Deze tegemoetkoming was vanaf december 2001 niet meer nodig. Voor wat betreft deze aan te spreken nieuwe markten bestaat onder de hoteliers nog geen consensus. In dit verband wordt opgemerkt dat gebrek aan voldoende airlift vanuit Europa nog steeds een probleem blijkt te zijn. De Nederlandse delegatie had de indruk dat het probleem van airlift vanuit Europa niet meer bestond omdat nu de mogelijkheid bestaat dat ook andere luchtvaartmaatschappijen vanuit Europa naar de Nederlandse Antillen en Aruba kunnen vliegen. Kennelijk worden de mogelijkheden van de «open sky policy» niet voldoende benut. Zij vragen zich af wat er aan in de weg staat om op de routes «Europa – Aruba/Nederlandse Antillen» vice versa bijvoorbeeld een Amerikaanse luchtvaartmaatschappij met de KLM te laten concurreren. De Nederlands-Antilliaanse delegatie stelt dat aangezien Curaçao minder toeristen uit de Verenigde Staten ontvangt, 11 september 2001 de toeristenstroom naar dat eiland niet zozeer heeft beïnvloed. Er heerst een zeker optimisme met betrekking tot het toerisme nu Air Jamaica, Avianca en Aeropostal met een reguliere lijndienst op

Curaçao vliegen. Voorts is er de laatste tijd weer toegenomen belangstelling bij buitenlandse investeerders voor de bouw van hotels. Ook de internationale hotelketens zijn nu bereid hier hotels te exploiteren. Het bedrag dat Nederland na 11 september 2001 aan de Nederlandse Antillen (7 miljoen Euro) beschikbaar heeft gesteld is aangewend voor toeristische promotie en voor spoedopleidingen voor het hotelwezen. Gesteld kan worden dat door dit alles op Curaçao een opleving in de economie is waar te nemen. Voor Aruba is overigens 3,6 miljoen Euro voor toerisme beschikbaar gesteld. Op de Bovenwindse Eilanden met name Sint Maarten was het effect van 11 september 2001 duidelijk merkbaar in een sterke afname van het hoteltoerisme en het cruisetoeisme. Het cruisetoeisme schijnt langzamerhand wederom op peil te komen. De effecten op Bonaire waren relatief minder, doch wel merkbaar. Zowel de Arubaanse als de Nederlands Antilliaanse delegatie spreken hun waardering en dank uit voor de van de Nederlandse regering ontvangen financiële hulp ter bestrijding van de toeristische terugval als gevolg van de terroristische aanslagen in september 2001. De Nederlandse delegatie zegt toe dit aan haar regering te zullen overbrengen.

De ontwikkelingssamenwerking

De delegaties achten het een goede zaak dat in december 2001 tussen Nederland en de Nederlandse Antillen afspraken zijn gemaakt inzake de meerjarige samenwerkingsprogramma's Bestuurlijke Ontwikkeling Onderwijs en duurzame Economische Ontwikkeling, zoals neergelegd in de gemeenschappelijke verklaring d.d. 11 december 2001. De delegaties van de Nederlandse Antillen en van Aruba zijn van mening dat men de ontwikkelingsamenwerking niet al te eng moet hanteren. Het gaat niet alleen om het verlenen van (geldelijke) hulp en bijstand. Belangrijker nog is het bevorderen van de handelsmogelijkheden tussen de landen. Dus niet alleen «aid», maar ook «trade».

De laatste tijd ervaart men in deze twee landen dat de handel met Nederlandse ondernemers moeilijk gaat. Er zijn enkele concrete gevallen geweest van investeringsprojecten in de utiliteitssector waarin een Nederlandse participatie voor de hand lag, maar die vanwege de niet opportune opstelling van Nederlandse zijde niet gerealiseerd zijn. Nederlandse bedrijven stellen steeds als eis een garantiestelling door de Nederlandse overheid. In de praktijk blijkt dit steeds te leiden tot een impasse. Merkwaardig is dat andere buitenlandse investeerders worden gevonden die bereid zijn grote investering te doen in die projecten, zonder daarbij enige garantie te eisen. Als voorbeelden kunnen hier genoemd worden het Build, Own & Operate project tot een bedrag van ANG 216 miljoen, de Aqualectra-strategische alliantie voor US\$ 40 miljoen, het 66KV-hoogspanningsnet van Aqualectra (een turnkey-project) van US\$ 20 miljoen. In 2000 zijn er leningen aangevraagd bij de EIB voor de vernieuwing van het waterleidingnet. De eis was dat de Landsregering de leningen zou garanderen en dat de Nederlandse Staat een contra-garantie zou moeten geven. De Koninkrijksregering was hiertoe toen niet bereid. Ook bij de privatisering van overheidsondernemingen (een zgn. Prior-action van het I.M.F.) is gebleken dat men meer succes heeft met buitenlandse investeerders dan met Nederlandse, terwijl Nederlandse investeerders eerst wel interesse hebben getoond voor de overname van hier bedoelde overheidsondernemingen. De Nederlandse Antillen kunnen zich niet aan de indruk onttrekken dat het Nederlandse beleid hieraan mede debet is.

De delegaties van de Nederlandse Antillen en Aruba doen een beroep op de delegatie van Nederland na te gaan wat de reden is van deze opstelling van Nederlandse ondernemers. De Nederlandse delegatie geeft aan hier

geen directe invloed op te kunnen uitoefenen omdat het private ondernemingen betreft maar wil bij de Nederlandse regering wel aandringen op betere voorlichting ten aanzien van de positieve ontwikkelingen van de laatste tijd.

Bipartiet overleg Arubaanse – Nederlandse delegaties

Tijdens het bipartiet overleg tussen de Nederlandse en de Arubaanse delegatie wordt aandacht besteed aan de nieuwe samenwerkingsrelatie en de afbouw van de ontwikkelingssamenwerking.

De Arubaanse delegatie stelt voorop dat Aruba een ontwikkelingsvisie dient op te stellen met als centrale doelstelling een gezonde sociale en financieel-economische ontwikkeling. Aangezien Aruba sinds 2000 een nieuwe samenwerkingsrelatie is aangegaan zonder eerst een nationale discussie te hebben gevoerd en er nog geen eenduidigheid bestaat omtrent het afbouwen van de ontwikkelingsrelatie hebben de Staten van Aruba op basis van artikel III.22 van de Staatsregeling van Aruba een ontwikkelingscommissie in het leven geroepen die tot taak heeft de nodige voorbereidingswerkzaamheden te doen zodat de Staten voor het beleidsoverleg tussen de Nederlandse en Arubaanse regering in de loop van dit jaar hun positievoor de Koninkrijksregering en de Staten-Generaal zullen presenteren. Tevens stelt de Arubaanse delegatie dat de ontwikkelingsrelatie tussen Aruba en Nederland zijn basis vindt in het Statuut en niet in welke andere internationale norm dan ook, zeker niet het gebruik van normen voor de GDP per capita die niet een werkelijke weergave is van het reële inkomen per capita. De delegatie steunt het bereikte akkoord tussen de regeringen omtrent het inbouwen van een ijkmoment in 2007. Bij het ijkmoment dient een verdere afbouw danwel verlenging te worden gezien, hoewel een meerderheid van de Staten een dergelijk ijkmoment op een eerder moment wenst.

De Nederlandse delegatie wijst er op dat de afspraken voor een nieuwe samenwerkingsrelatie juist gemaakt zijn opdat Aruba economisch, financieel en sociaal op eigen benen kan komen te staan. Gezien het inkomen per capita komt Aruba op dit moment niet in aanmerking voor ontwikkelingssteun.

Het solidariteitsfonds

Na de laatstgehouden bespreking van dit onderwerp door het Contactplan had men gehoopt dat de Solidariteitscommissie spoedig haar werkzaamheden zou hebben afgerond en dat dit onderwerp niet meer op de agenda zou parasseren. De delegaties hebben thans er kennis van genomen dat de commissie Solidariteitsfonds, onder voorzitterschap van de heer mr. dr. A. J. E. Havermans naar verwachting in april 2002 haar eindadvies zal uitbrengen. Ook heeft men er kennis van genomen dat ten behoeve van het eindadvies in september jl. een onderzoek is gestart naar de kostenstructuur van de eilandgebieden Bonaire, Saba en Sint Eustatius, dat in februari 2002 zal worden afgerond.

De delegaties zien belangstellend uit naar het resultaat van de werkzaamheden van hoger bedoelde commissie en hopen dat daarna met voortvarendheid zal worden gewerkt aan een bevredigende oplossing van dit al jaren durend probleem.

De financieel-economische situatie van de Nederlandse Antillen

Tijdens het bipartiet overleg tussen de delegaties van de Nederlandse Antillen en Nederland wordt de financieel-economische situatie op de Nederlandse Antillen besproken.

De Nederlandse delegatie geeft aan dat zij veel waardering heeft voor wat er de afgelopen tijd door de Nederlandse Antillen op dit terrein is gerealiseerd. Dit is tijdens de behandeling van het onderdeel Koninkrijksrelaties van de begroting 2002 nog eens benadrukt. Toen is ook aangegeven dat er, vooruitlopend op definitieve goedkeuring door het IMF, door de Nederlandse regering een vorm van financiële ondersteuning zou moeten worden gegeven. De delegatie hoopt dat de resterende punten (ALM, onderbouwing aantal begrotingsposten 2002) op korte termijn kunnen worden afgerond, zodat de door Nederland toegezegde financiële steun kan worden verleend. De delegatie geeft aan dat wat haar betreft het IMF ook bij het restant van het traject betrokken zal blijven. Ook integriteit van bestuur blijft wat de delegatie betreft van groot belang. De Nederlands-Antilliaanse delegatie geeft aan dankbaar te zijn voor de door de Nederlandse regering tot en met het jaar 2000 verleende steun. In het jaar 2001 is echter te weinig steun gegeven. De afgesproken «pas-de-deux» is wat Nederland betreft helaas onvoldoende gerealiseerd, terwijl er door de Nederlandse Antillen wel veel pijnlijke maatregelen zijn getroffen.

Door de delegaties wordt geconcludeerd dat de Nederlandse regering haar bijdrage aan de «pas-de-deux» in 1999 en 2000 lijkt te hebben geleverd, maar dat dit in 2001 niet optimaal lijkt te zijn verlopen. De delegaties zijn het met elkaar eens dat het voor de Nederlandse Antillen van groot belang is om het ingezette saneringstraject voort te zetten, omdat dit leidt tot een goed investeringsklimaat voor particuliere investeerders en om op zo kort mogelijke termijn te kunnen komen tot een situatie waarin de zo noodzakelijke financiële steun van Nederland daadwerkelijk kan worden gegeven. Het IMF zal naar de mening van de Nederlands-Antilliaanse delegatie hierin een nader te bepalen rol spelen. De Nederlandse delegatie is van mening dat het IMF een belangrijke rol zal blijven spelen. Naast dit traject blijven ook het economische en het sociale traject van groot belang, waar nodig met steun van Nederland.

SOCIAAL-CULTURELE EN JUSTITIËLE AANGELEGENHEDEN

Geneeskundige zorg

De Nederlands-Antilliaanse delegatie vraagt nogmaals dringend aandacht voor de groeiende problemen binnen de gezondheidszorg op alle eilanden en het nog steeds door de Nederlandse minister van VWS niet ondertekende samenwerkingsprotocol Volksgezondheid. De problemen worden grotendeels veroorzaakt door de sterk teruggelopen financiële mogelijkheden als gevolg van de bezuinigingen en het vertrek van inwoners. De door de minister van VWS, gezien de ernst van de situatie, toegezegde quick scan in januari 2002 door Nederlandse inspecteurs in samenwerking met Nederlands-Antilliaanse collega's ter voorbereiding van een steviger aanpak, lijkt te zijn uitgesteld. Ook zal een door de staatssecretaris van BZK gevraagd onderzoek door de Wereldbank plaatsvinden. De Nederlands-Antilliaanse delegatie maakt zich ernstige zorgen en vraagt met klem te bevorderen dat de minister van VWS het samenwerkingsprotocol op korte termijn ondertekent. De situatie is knellend. Het is zaak dat de quick scan op korte termijn plaatsvindt en dat daarna het onderzoek van de Wereldbank wordt uitgevoerd.

De Nederlandse delegatie erkent de ernst van de situatie op het gebied van de volksgezondheid op de Nederlandse Antillen. Zij verduidelijkt dat de quick scan naar de stand van zaken op cruciale onderdelen door inspecteurs uit de Nederlandse Antillen en Nederland de samenwerking op korte termijn betreft en het door de Wereldbank aangekondigde onderzoek het lange termijntraject. Als gevolg van laatstgenoemd onderzoek zal worden bekeken of de prioritaire sectoren zoals in de nota

TIS vermeld worden aangevuld met Volksgezondheid en of dat Wereldbankonderzoek mogelijk nog andere consequenties zal moeten hebben. De quick scan op korte termijn zal moeten leiden tot een uitgebreider protocol. De Nederlandse delegatie zegt toe er bij de minister van VWS op aan te zullen dringen dat de quick scan door beide inspecties binnen een maand plaatsvindt.

De Arubaanse delegatie deelt nog mee dat overleg tussen Aruba en Nederland ertoe heeft geleid dat een samenwerkingsprotocol inzake verslavingszorg als gevolg van alcohol, drugs en gokken wordt voorbereid en waarschijnlijk in maart zal worden ondertekend.

De Nederlands-Antilliaanse delegatie doet vervolgens een beroep op de Nederlandse delegatie bij de Nederlandse minister van VWS te bevorderen dat verslavingszorg inde quick scan wordt meegenomen, als onderdeel van volksgezondheid. De Nederlandse delegatie stemt hier mee in. Ook stelt de Nederlands-Antilliaanse delegatie verslavingszorg voor als thema voor behandeling tijdens het mini Contactplan in september 2002.

Onderwijs

De Nederlands-Antilliaanse delegatie schetst de ontwikkelingen op het gebied van het onderwijs sinds de ondertekening van het Protocol van afspraken inzake de onderwijssamenwerking op 19 januari 2001 en het vervangen van op projectbasis gestoelde samenwerking door programmafianciering. De uitvoering van de programma's verloopt stroef. De doorlooptijd van het goedkeuren van projecten duurt veel langer dan afgesproken. Van de 26 programmaverzoeken die zijn ingediend, zijn tot op heden slechts 3 programma's goedgekeurd. Dit zou veroorzaakt worden door capaciteitsproblemen bij het ministerie van BZK. Ook vormen slechte communicatie en onduidelijkheid over de voorwaarden voor financiering een ernstig obstakel in de voortgang van het samenwerkingsprogramma. De minister van Onderwijs en cultuur, jeugd- en sportzaken heeft op 14 januari 2002 aan de staatssecretaris van BZK daarover in een uitgebreide brief zijn ongenoegen kenbaar gemaakt. Als er niet snel een beslissing valt, zo voegt de Nederlands-Antilliaanse delegatie toe, dan zullen de voor augustus 2002 geplande vernieuwingen niet meer uitgevoerd kunnen worden.

De Nederlandse delegatie spreekt haar teleurstelling erover uit dat de in januari vorig jaar gemaakte afspraken over samenwerking via drie deelprogramma's, te weten vernieuwing beroepsonderwijs, invoering funderend onderwijs en institutionele versterking onderwijssector, nog geen uitvoering kunnen vinden. Zij zegt toe de staatssecretaris van BZK op korte termijn om een reactie op de brief van de minister van Onderwijs en cultuur, jeugd- en sportzaken te zullen vragen. De Nederlandse delegatie wijst er wel op dat naast de capaciteitsproblemen bij het ministerie van BZK de overgang van projectfinanciering naar programmafinanciering tot vertraging kan leiden. De beschikbaar gestelde middelen zullen door de vertraging niet verloren gaan.

De Arubaanse delegatie vraagt vervolgens aandacht voor drie problemen op onderwijsgebied, te weten:

- Arubaanse studenten met studiefianciering die lang in Nederland blijven waardoor veel potentieel verloren gaat;
- vergrijzing van het onderwijspersoneel;
- uitwisselingsprojecten onderwijs.

Door de andere delegaties worden als mogelijke oorzaken van een lange studietijd gezien de grootte van de nieuwe woonplaats en het beheersen van de Nederlandse taal. De taalachterstand wordt door alle delegaties gezien als een probleem dat in het thuisland moet worden aangepakt.

Vergrijzing van de onderwijssector is echter een probleem dat zich overal voordoet en waarvoor nog geen oplossing is gevonden. De Nederlands-Antilliaanse delegatie deelt nog mede dat in 1991 leerplicht voor 6–15 jarigen is ingevoerd en dat inmiddels een wetsvoorstel is ingediend teneinde de leerplicht te breiden tot 4–16 jaar en partiële leerplicht in te voeren voor 16–18 jaar.

De Nederlandse delegatie zal de vraag van de Arubaanse delegatie de Arubaanse Pedagogische Academie te accrediteren doorgeleiden naar de staatssecretaris van BZK en de Minister van OCW, evenals haar verzoek om van de voortgang van Kennisnet op alle niveaus van onderwijs op de hoogte te worden gesteld. Voorts zal de Nederlandse delegatie de Nederlandse regering verzoeken te onderzoeken welke mogelijkheden er bestaan voor distance learning op de Nederlandse Antillen en Aruba.

Jeugdproblematiek

De Arubaanse delegatie deelt mee dat in het jaar 2001 het verdrag inzake rechten van het kind medegelding heeft gekregen voor Aruba. De delegatie memoreert dat in de slotverklaring van september 1999 is opgenomen dat zal worden gewerkt aan uitwisseling van jongeren tussen de landen van het Koninkrijk en stelt voor dat voornemen nieuw leven in te blazen. Op Aruba is 2002 uitgeroepen als het jaar van de jeugd. De instelling van een jeugdparlement ligt in de planning, naar voorbeeld van de Nederlandse Antillen en Nederland. Ook op de Nederlandse Antillen is vorig jaar een jeugdparlement geïnstalleerd dat faciliteiten krijgt van de Staten. Het parlement wordt gedragen en geïnitieerd door de jeugd zelf. Het jeugdparlement in Nederland vergadert onder voorzitterschap van de Voorzitter van de Tweede Kamer.

Ten einde kansarme jongeren meer mogelijkheden te geven wordt op de Nederlandse Antillen de educatieplicht uitgebreid en wordt jongeren van 18–23 jaar de mogelijkheid van een inhaalslag geboden. In Nederland is door de minister van Grotestedenbeleid en integratie tientallen miljoenen guldens uitgetrokken voor de opvang van Antilliaanse jongeren in de grote steden. Een en ander wordt ingevuld door de gemeenten en aangevuld met door de Antilliaanse gemeenschap opgezette programma's.

Sociale huisvesting

De Arubaanse delegatie stelt dat begin negentiger jaren de financiering van de volkshuisvesting voor wat betreft de zelfbouw vanuit de Meerjarenplan fondsen beëindigd is en dat vanaf 1994 hetzelfde geldt voor de bouw van sociale huurwoningen. De Fundacion Cas pa Comunidad Arubano (FCCA), als enige Arubaanse wooncorporatie, zag zich geconfronteerd met het probleem dat noch van het Nederlandse Meerjarenplan noch van de zijde van de regering van Aruba enige financiële bijdrage werd geleverd aan de ontwikkeling van de sociale volkshuisvesting. Passende financiering is op de Arubaanse kapitaalmarkt moeilijk haalbaar gebleken, terwijl de behoefte aan langlopende leningen met relatief zachte condities groot is. De Arubaanse kapitaalmarkt blijkt onvoldoende in staat te zijn te voorzien in zogenaamde goedkope financiering. Volgens de Arubaanse delegatie is de omvang van deze markt relatief klein te noemen terwijl het op deze markt aan «lang kapitaal» ontbreekt. De secundaire markt is slecht tot niet ontwikkeld. De internationale kapitaalmarkt is derhalve de juiste om geschikte financiering te zoeken. De vragen van financiers bij de acquisitiepogingen blijken zich veelal te concentreren op de zekerheden of borgmogelijkheden die gegeven kunnen worden bij het aangaan van een buitenlandse financiering.

Om diverse redenen is de Arubaanse overheid er niet aan toe gekomen om een garantie (zekerheid) af te geven voor de ontwikkeling van de Arubaanse volkshuisvesting. Pogingen om, analoog aan de Nederlandse woningcorporaties, aansluiting te krijgen bij de Waarborgfonds Sociale Woningbouw zijn tot nu toe van Nederlandse zijde afgehouden. In 1998 is tussen de Regering van Aruba en de toenmalige staatssecretaris van VROM van Nederland, de heer Tommel, een «Memorandum of Understanding» getekend waar van Nederlandse zijde toegezegd werd steun te bieden bij het realiseren van een waarborginstituut voor Aruba. Door het vertrek van de heer Tommel en de ziekte van de Arubaanse minister Vos is daarna op politiek niveau weinig follow-up geweest met betrekking tot dit instituut. De Arubaanse delegatie stelt dat een Arubaans waarborgfonds moeilijk de «rating» van de Nederlandse WSW zou kunnen bereiken. Vandaar dat de Centrale Bank van Aruba ook in een schrijven over dit onderwerp heeft geadviseerd om aansluiting te zoeken bij de Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Bekend is dat een sterke borgconstructie met een goede achtervang de condities van een financiering sterk verzacht. Vanzelfsprekend zullen er ook aan de woningbouwcorporatie condities met betrekking tot de bedrijfsvoering en de financiële positie worden gesteld om een garantie te kunnen krijgen. De door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw verleende garanties hebben het mogelijk gemaakt dat de gemiddelde woningcorporatie in Nederland nagenoeg geen problemen heeft om aan geschikte financiering te komen voor sociale woningbouw.

De Arubaanse delegatie stelt dat de behoefte aan goedkope financiering voor de realisatie van woningbouwprojecten ten behoeve van de lagere inkomenscategorieën groot is te noemen. De FCCA heeft een goede bedrijfsvoering en een goede financiële positie. Indien zij tot het Waarborgfonds Sociale Woningbouw mogen toetreden zullen zij als gevolg daarvan in staat zijn zelfstandig op de kapitaalmarkt langlopende leningen aan te gaan tegen lage rentes.

De Nederlandse delegatie zegt toe bij de staatssecretaris van VROM na te zullen gaan wat de huidige stand van zaken is met betrekking tot het genoemde Memorandum of Understanding uit 1998 en waarom Aruba geen gebruik kan maken van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw.

Terrorismebestrijding

De Nederlandse delegatie is van mening dat de aanslagen van 11 september een dramatisch dieptepunt in de geschiedenis van terroristische aanslagen markeren. De Nederlandse delegatie geeft aan hoe Nederland, resp. het Koninkrijk, hebben gereageerd op verzoeken van de Verenigde Staten om ondersteuning bij de bestrijding van het terrorisme en andere ondersteuning. De vraag ligt nu voor wat de door de Koninkrijksregering goedgekeurde aanpak betekent voor de verschillende parlementen. De Nederlandse delegatie wijst op de in Koninkrijksverband afgesproken ratificatie van een dertiental verdragen, verdragen die in een aantal gevallen technisch gecompliceerd zijn. Ook wordt gewezen op de uitbreiding van de visumplicht voor de Nederlandse Antillen en Aruba voor meer dan honderd extra landen, de afspraak om de Kustwacht nu op korte termijn definitief wettelijk te regelen, de instelling van een geheel operationeel rechercheondersteuningsteam (ROT) en op de vaststelling van een protocol inzake het bestaande recherchesamenwerkingsteam (RST).

De Arubaanse delegatie ondersteunt het beleid van de Koninkrijksregering op dit terrein ten volle. De Minister van Justitie van Aruba werkt de noodzakelijke maatregelen op dit moment uit. Net als in Nederland is inmiddels een aantal verdragen behandeld. Een gedeelte van de noodzakelijke uitvoeringswetgeving zal met de Nederlandse Antillen worden

afgestemd, inclusief de prioriteitsstelling daarin. Op Aruba zijn inmiddels additionele veiligheidsmaatregelen getroffen. Dit laatste is overigens mede gebeurd vanwege ontwikkelingen in de regio. De delegatie wijst op het risico dat de Verenigde Staten op termijn de binnenlandse vliegtarieven sterk zullen verlagen, onder gelijktijdige verhoging van de vliegtarieven naar het buitenland. Toeristische bestemmingen als Aruba zouden hier sterk de dupe van kunnen worden. Desgevraagd geeft de Nederlandse delegatie aan waar nodig graag bereid te zijn bij de Nederlandse regering aan te dringen op technische ondersteuning van Nederland bij de formulering van de te nemen maatregelen zoals de vaststelling van de noodzakelijke regelgeving.

De Nederlands-Antilliaanse delegatie geeft aan de besluiten van de Rijksministerraad nog niet officieel van haar regering te hebben ontvangen, maar op basis van informeel verkregen informatie terzake zich te kunnen scharen achter de genomen besluiten. Inmiddels is sprake van een verscherpte controle op de vliegvelden. Ook is het van belang om binnen het kader van internationale samenwerking de bestrijding van het terrorisme op de zee aan te pakken in verband met de kwetsbaarheid van het cruisetoeisme op de Nederlandse Antillen en Aruba.

Drugspreventie en verslavingszorg

De discussie over dit onderwerp wordt ingeleid door de heren drs. Leslie Roosberg, directeur van de stichting «Fundashon pa Maneho di Adikshon» (FMA) en Marcel Pinedo, directeur van de Stichting «Brasami». De heer Roosberg geeft aan dat de problematiek de laatste jaren is verzaamd. Het aantal verslaafden neemt nog steeds hand over hand toe. Positief punt is de toegenomen belangstelling voor dit vraagstuk van politieke zijde (zowel van Land als Eilandgebied). Deze belangstelling heeft zich echter vooral vertaald in investeringen, ook in Koninkrijksverband, op het gebied van de Kustwacht, het meldpunt ongebruikelijke transacties, de douane en de Forward Operation Locations (FOL). Samenwerking in Koninkrijksverband op het gebied van drugspreventie en verslavingszorg is nog vrijwel non-existent.

De heer Roosberg gaat vervolgens nader in op de ontwikkelingen van de laatste paar jaar. Steeds meer jongeren raken betrokken bij het transporteren en dealen van drugs. De verantwoordelijken scheppen een «klimaat» waarin het voor jongeren heel aantrekkelijk is om aan dit soort praktijken te gaan meedoen. Er wordt bij jongeren een behoefte aangewakkerd om al op jonge leeftijd dure consumptie-artikelen te bezitten. Het geld daarvoor is dan «makkelijk» te verdienen in de drugshandel. Daaraan draagt bij de algemeen gemaakte inschatting dat het vervoer van 100 tot 200 gram drugs zonder enig risico op strafrechtelijke vervolging kan plaatsvinden.

Andere door de verantwoordelijken gehanteerde methodes zijn (dreiging met) geweld, maar ook het organiseren of sponsoren van jeugdparties en het inschakelen van populaire dj's op het eiland. Mede door deze praktijken verspreiden genoemde activiteiten zich inmiddels als een olievlek over het eiland.

Uiteindelijk blijven er drie categorieën jongeren over:

- jongeren die later toch een gewoon leven gaan leiden;
- jongeren die in het zwaar criminele circuit terecht komen;
- jongeren die verslaafd worden.

De heer Roosberg doet een klemmend beroep op de parlementariërs om te bevorderen dat ook de drugspreventie en de verslavingszorg inclusief nazorg in Koninkrijksverband worden aangepakt.

De heer Pinedo geeft een nadere omschrijving van wat Brasami precies inhoudt: een gesloten opvang van mannelijke, lastige, criminele verslaafden. Op dit moment wordt gewerkt aan uitbreiding met een

vrouwenvleugel en een jongeren vleugel. Er is samenwerking met een aantal in Nederland gevestigde instellingen.

Goede resultaten worden geboekt met de zgn. «verslaafdenbus». Deze bus is niet alleen bedoeld om verslaafden op allerlei plaatsen op het eiland te kunnen bereiken, maar ook om aan jongeren voorlichting te kunnen geven. De heer Pinedo noemt het voorbeeld van drop-outs die vaak letterlijk onder de boom moeten worden bereikt. Hij wijst er tenslotte op dat de harddrugs-scene en de softdrugs-scene op Curaçao sterk door elkaar lopen.

De delegaties spreken zorg uit over de nog tekortschietende drugspreventie en verslavingszorg op zowel de Nederlandse Antillen als Aruba, vooral als gevolg van tekortschietende menskracht en financiële middelen. Waar opportuun zullen de delegaties bij hun eigen regering aandringen op ondersteuning van een aanpak in Koninkrijksverband. De Nederlandse delegatie zal er bij de Nederlandse regering op aandringen dat in een gezamenlijk met de Nederlandse Antillen op te stellen quick scan inzake de gezondheidszorg op de Nederlandse Antillen ook aandacht wordt besteed aan de situatie op het gebied van drugspreventie en verslavingszorg inclusief nazorg (zie voorts hierna bij het onderdeel «Geneeskundige zorg»).

Drugstransport tussen de landen van het Koninkrijk

De Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse delegaties wijzen op de tijdens het vorige Contactplan gemaakte afspraak inzake de instelling van een gezamenlijke onderzoekscommissie van de drie landen van het Koninkrijk inzake het transport van drugs binnen het Koninkrijk. De Nederlandse delegatie heeft de betreffende slotverklaring destijds voorgelegd aan de Nederlandse regering en begrepen dat in bestaand tripartiet ambtelijk en bestuurlijk overleg dit punt volwaardig zou worden meegenomen. De delegatie zegt toe bij de Nederlandse regering na te zullen gaan wat er op dit specifieke punt inmiddels is bereikt en zal de andere delegaties over de uitkomsten informeren.

Via de media heeft de Nederlands-Antilliaanse delegatie vernomen hoe Nederlandse bewindspersonen zich over het probleem van deze drugs-transporten uitlaten. Daarbij doet men alsof het probleem door de Antillen wordt veroorzaakt, met andere woorden een klassiek voorbeeld van «blaming the victim». De uitspraken van Nederlandse bewindspersonen hebben de indruk doen ontstaan dat de Nederland voorgestane samenwerking ter bestrijding van deze smokkelhandel tussen de eilanden en Nederland primair er op gericht moet zijn om er voor te zorgen dat de toevoer voor wat betreft het deeltraject Antillen-Nederland hermetisch wordt afgesloten. De noodzaak van maatregelen om de smokkel van de drugs naar de Antillen te stoppen, wordt blijkbaar van Nederlandse zijde onvoldoende onderkend. Voorts wordt nog verwezen naar een recente brief van de politieke partij MAN aan de Nederlandse Minister-president, waarin een en ander nog eens wordt benadrukt.

De Arubaanse delegatie informeert naar het rechtzetten van een fout in Europese regelgeving inzake de synthetische stof PMK. De andere delegaties geven aan dat dit tijdens de vorige contactplanbijeenkomst is besproken en opgelost.

De Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse delegaties bepleiten een daadkrachtig optreden van Nederland tegen de opmars van XTC-pillen en ook tegen het transport van cocaïne. In het geval van de XTC-pillen gaat het vooral om een effectieve controle op Schiphol op de uitvoer van XTC naar Noord-, Midden- en Zuid-Amerika, waarbij de Nederlandse Antillen

en Aruba als tussenstop fungeren. De delegaties wijzen er op dat de Kustwacht en de FOL worden gezien als effectieve wapens tegen de invoer en doorvoer van drugs op de Nederlandse Antillen en Aruba. Tot op heden is dat echter nog in onvoldoende mate het geval. De delegaties onderschrijven de noodzaak dat tijdens het volgend justitieel overleg tussen de ministers van Justitie binnen het Koninkrijk in overleg met de Minister van Defensie een evaluatie ten aanzien van de effectiviteit van de Kustwacht wordt uitgevoerd in verband met de bestrijding van de doorvoer van drugs via de Nederlandse Antillen en Aruba. De Nederlandse delegatie wijst er op dat ook in Nederland niemand gelukkig is met de huidige gang van zaken met betrekking tot de invoer in Nederland van cocaïne. Nieuwe, scherpere, maatregelen zijn zeer recent vastgesteld. De delegatie wijst voorts op het belang van een goed evenwicht tussen de aanpak op de Nederlandse Antillen en Aruba enerzijds en in Nederland anderzijds. Uitvoer van XTC-pillen dient inderdaad zo veel mogelijk te worden voorkomen. Prioriteitstelling van bepaalde landen bij de controle wordt niet opportuun geacht. Desgevraagd geeft de Nederlands-Antilliaanse delegatie aan dat de Nederlands-Antilliaanse Minister van Justitie nooit voor opheffing van de Kustwacht heeft gepleit, maar wel voor een grotere effectiviteit.

Overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen

De Arubaanse delegatie wijst op een tekort aan gevangencellen op Aruba. Dit tekort wordt vooral veroorzaakt door het grote aantal opgepakte drugskoeriers. De delegatie bepleit daarom dat opgelegde straffen zo veel mogelijk worden uitgezeten in de landen van herkomst (veelal Colombia, maar ook bij voorbeeld Suriname, Mexico en Brazilië). Ook vraagt de delegatie steun van Nederland, mocht het tot bilaterale verdragen met de betreffende landen kunnen komen. De Nederlandse delegatie spreekt begrip uit voor het verzoek en zal de ontwikkelingen zorgvuldig volgen. Desgevraagd zet de Nederlandse delegatie uiteen dat er in Nederland, net als in de Nederlandse Antillen en op Aruba, sprake is van een gebrek aan gevangenisbewaarders. Voorts is de delegatie van mening dat het juist in het geval van het bewaken van gevangenen van groot belang is dat de bewakers uit het betreffende land zelf komen.

De Kustwacht

De Arubaanse delegatie is van oordeel dat de Kustwacht een belangrijke bijdrage levert op het gebied van grensbewaking, douanetoezicht en toezicht op het milieu en de visserij. Tevens kan de Kustwacht optreden tegen de toenemende illegale handel in verdovende middelen en het transport daarvan over zee of door het luchtruim boven zee. In dit verband betreurt de Arubaanse delegatie dat de toezegging voor de toevoeging van een helikopter aan het Arubaanse steunpunt, die de Arubaanse minister van Justitie van de Nederlandse minister van Defensie meende te hebben ontvangen, kennelijk niet correct is. De Kustwacht dient zich echter primair te richten op het bestrijden van criminaliteit binnen de eigen wateren. Juist omdat het justitieel beleid in deze een lokale aangelegenheid c.q. verantwoordelijkheid is, zou de Kustwacht op eerste aanvraag van de lokale autoriteiten moeten kunnen uitvoeren en haar opsporingstaak moeten kunnen uitvoeren. De huidige discussie betreft:

- het evalueren van de effectiviteit van de toezichthoudende, de opsporende en de dienstverlenende taken van de Kustwacht voor Aruba en de Nederlandse Antillen
- het evalueren van de verdeling van het financiële draagvlak van de kosten voor de Kustwacht voor Nederland, de Nederlandse Antillen en Aruba.

In dit verband wenst de Arubaanse delegatie een intensievere samenwerking met Nederland en de Nederlandse Antillen.

Forward Operation Locations

Volgens de Arubaanse delegatie gaat het bij het FOL-verdrag hoofdzakelijk om belangen van Nederland, Aruba en de Nederlandse Antillen, de relatie met het plan Colombia en de Amerikaanse betrokkenheid daarbij, de veiligheidsrisico's en de immuniteitenregeling. De Arubaanse delegatie ziet dit verdrag als een nakoming van gemaakte afspraken ter bestrijding van drugs en internationale criminaliteit. In dat kader zou er zowel op Curaçao als op Aruba een vestiging voor de FOL-operatie worden gebouwd. Op Curaçao is men inmiddels met de bouw daarvan aangevangen. Als gevolg van de terroristische aanvallen van 11 september 2001 is de bouw van een vestiging voor de FOL op Aruba aangehouden. De Arubaanse delegatie gaat er vanuit dat de nieuwbouw op Aruba doorgang zal vinden. Op verzoek van de Arubaanse delegatie zal de Nederlandse delegatie de Nederlandse regering verzoeken bij de Verenigde Staten op nakoming van de verdragsverplichtingen terzake van Aruba aan te dringen.

Strafgevangenis te Koraal Specht

In bipartiet verband is ook gesproken over de laatste ontwikkelingen rondom de strafgevangenis te Koraal Specht op Curaçao. Om vlucht pogingen uit de gevangenis te voorkomen is besloten een extra muur rondom het complex op te trekken. Volgens van de regering verkregen informatie zal deze muur in augustus 2002 gereed zijn. Ook wordt gedacht aan extra maatregelen (o.a. elektronische beveiliging) om de vluchtkans tot een minimum te beperken.

Mede door de vele drugskoeriers die hier worden opgepakt, neemt het aantal in de gevangenis opgesloten gedetineerden snel toe. Dit geeft weer een ander probleem daar men niet op korte termijn genoeg gevangenenbewaarders kan aantrekken. Uit de krant heeft men begrepen dat in een ambtelijk overleg het voorstel zou zijn gedaan om bewakingspersoneel uit Nederland en uit de Verenigde Staten aan te trekken, teneinde het personeelstekort op te vangen totdat men voldoende lokale krachten voor deze taak heeft opgeleid. De delegaties zijn van mening dat goed moet worden overwogen of dit een werkbaar plan is, vooral na de minder goede ervaringen die men heeft gehad met het inzetten (door Wackenhut) van gevangenenbewaarders uit de V.S. Wel zal met spoed moeten worden gezorgd voor een adequate bezetting van deze strafinrichting met lokaal personeel.

Door de Antilliaanse delegatie is medegedeeld dat de voorgenomen verzelfstandiging van de gevangenis recent is aangehouden.

Slot

De drie delegaties spreken thans af elkaar, conform het eerder afgesproken schema, tijdens een thematische bijeenkomst te ontmoeten van 23 tot en met 27 september 2002 te Den Haag.

Voor deze bijeenkomst neemt men zich voor vooralsnog twee thema's te behandelen, de verslavingszorg en de drugspreventie. Deze keer wil men het accent ook leggen op werkbezoeken aan de verschillende instanties die zich in de praktijk bezig houden met de verslavingszorg en de drugspreventie.

De delegaties verwijzen naar de eerder gemaakte afspraken inzake voorbereiding van de Contactplanbijeenkomsten, met name door tijdige

uitwisseling van schriftelijke standpunten en relevante documenten over tijdens de bijeenkomsten te bespreken onderwerpen.

Voor de komende jaren worden de bijeenkomsten als volgt gepland:
Januari 2003 thematische bijeenkomst in Aruba,
Mei 2003 reguliere bijeenkomst in Nederland,
Januari 2004 reguliere bijeenkomst in de Nederlandse Antillen.

Willemstad, 25 januari 2002